

TARTU ÜLICOOLI RAAMATUKOGU

Fond 153

TENDER, ERIK

Inventariniimistu

1946-1955

Sisukord

I	Eesti Arhiiv Saksamaal	1
II	Balti Ülikool Saksamaal	2
III	E. Tenderi kirjavahetus	3
	1. E. Tenderi kirjad	3
	2. Kirjad E. Tenderile	7

Sissejuhatus

Tender, Erik (4. okt. 1902 Tallinn - 7. veebr. 1991 Stockholm), ajaloolane ja arhivaar

Erik Tender sündis riigiametniku perekonnas. 1923 lõpetas ta Tallinna Gustav-Adolfi Gümnaasiumi ja astus samal aastal Tartu Ülikooli filosoofiateaduskonda, valides studiumi põhiaineks ajaloo. Ta lõpetas ülikooli 1927. a. Tööga *Tartu raekojad Poola ja Rootsi ajal* omandas ta 1930. a. filosoofiamagistri kraadi. Juba ülikoolis õppimise ajal töötas E. Tender 1925-1927 Tartu Linnaarhiivis assistendina, kus jätkas 1928-1940 arhivaarina. 1940. a. määrati ta Riigi Keskarhiivi osakonnajuhatajaks, 1941-1944 töötas arhiivi juhatajana. Samaaegselt oli E. Tender 1933-1940 õpetatud Eesti Seltsi mündikabineti konservaator ja täitis sõja-aastatel 1942-1944 ka õppeülesannet Tartu Ülikoolis.

Oma uurimistöös keskendus Erik Tender põhiliselt Tartu ajaloole ja mündindusele. Mitmeid käsitlusi ilmus tal ka arhiivinduse alalt. Ühe koostajana kirjutas E. Tender *Arhiivinduse Käsiraamatu* le (Tartu, 1933, 1936) mitu peatükki ja alajaotust.

1944. a. emigreerus Erik Tender Saksamaale, kus ta perekond hukkus. 1946- veebr. 1949 töötas ta professori kohustäitjana Rootsi ja Põhjamaade ajaloo alal Balti Ülikoolis – Hamburgis ja hiljem Pinnebergis. Balti Ülikool loodi eesti, läti ja leedu rahvusest põgenike initsiatiivil Lääne-Saksamaal Briti tsoonis, et võimaldada võõrsile sattunud noortele juba esimestel sõjajärgsetel aastatel kõrgharidust ja haritlastele erialast tööd.

1949. a. siirdus Erik Tender Rootsi, kus ta töötas a-st 1950 kuni pensioneerumiseni 1968. a. Grängesbergi rauamaagikaevanduse kontsernis arhivaarina.

Erik Tender oli Eesti Teadusliku Seltsi Rootsis liige, aastatel 1956-1975 ka selle juhatuse liige. Viimased eluaastad veetis ta tagasiõmbunult Stockholmi lähedal Brommas.

Erik Tenderist jäänud vähesed arhiivimaterjalid andis 1995. a. TÜ Raamatukogule üle Eesti Teaduslik Selts Rootsis koos mitmete teiste väliseesti teadlaste arhiividega.

Olulise osa E. Tenderi isikuarhiivist moodustavad Balti Ülikooliga seotud materjalid – kogumik 1945-1947. a. tegevuse dokumentide koopiatest, peaaegu täielike komplektidena BÜ informatsioonibülletäänid ja üliõpilaskonna ajakiri *Scientiae et Artibus* jm.

Teise ulatuslikuma osa moodustab kirjavahetus - peamiselt mustandid E. Tenderi kirjadest, saadetud teistele eesti pagulastele esimestel emigratsiooniaastatel Rootsis.

Kaust, mis koosnes Riigi Keskarhiivi (täna Ajalooarhiiv) varade evakueerimisega 1944. a. seotud nimestikkudest ja mustandmärkmetest, anti üle Ajalooarhiivile.

Erik Tenderi arviivimaterjale, mis kajastavad tema tegevust Eestis enne emigreerumist Saksamaale, on ka Ajalooarhiivis (Fond 3825. Tender, Erik Karli p.).

Kasutatud kirjandus:

Pillak, Peep. Erik Tender // Eesti Teadusliku Seltsi Rootsis Aastaraamat. XII. 1991-1999. Stockholm, 2001. Lk.331-335.

Säiliku nr.

Kirje

I Eesti Arhiiv Saksamaal

- 1 Eesti Arhiiv Saksamaal
Põhimäärus. Masinakirjas.
[Pärast 1945]
2 l.
- 2 Eesti Esindus Lübeckis
Põletamise teel hävitatud arhiivimaterjalide nimistu.
Masinakirjas.
[1947]
5 l.
- 3 Mihkla, Karl
Eesti kirjanduse ülevaade. III. I osa: K. Taev. Ülevaated
väliskirjandusest ja esteetikast. Tööraamat gümnaasiumi ja kõrgema
kutsekooli viimasele klassile. III, täiendatud trükk. Masinakirja-
eksemplari reprografeeritud väljaanne.
Geretsried. 1946.
91 lk.
- 4 Parlo, Olev
Eesti keele grammatika gümnaasiumile. Lauseõpetus. II klass.
Masinakirjaeksemplari reprografeeritud väljaanne.
1946. Augsburg.
85 lk.

II Balti Ülikool Saksamaal

- 5 Teated, tõendid, avaldused jm. E. Tenderi tööd Balti Ülikoolis
kajastavad dokumendid. Masinakirjas allkirjadega.
23. jaan. -19. nov. 1948
18 l.
Ingl., eesti, saksa k.
L. 12-13: Elulookirjeldused; l. 16-17: publikatsioonide nimestikud.

Säiliku nr.	Kirje
6	Documents concerning Baltic University 1945-1947. Vol. 1. Masinakirjaeksemplari reprografeeritud väljaanne. Juli 1947. Pinneberg. 49 lk. Ingl., saksa k.
7	Baltic University Information Bulletin. DP University Study Centre. Masinakirjaeksemplari reprografeeritud väljaanne. Hamburg, 1946. Nr. 1-20. Ingl. ja saksa k.
8	Baltic University Information Bulletin. Masinakirjaeksemplari reprografeeritud väljaanne. Pinneberg, 1947. Nr. 1-44. Ingl. ja saksa k.
9	Baltic University Information Bulletin. Masinakirjaeksemplari reprografeeritud väljaanne. Pinneberg, 1948. Nr. 1-16. Ingl. ja saksa k.
10	Balti Ülikooli tegevust puudutavad informatsioonilehed. Paljundused. [U. 1946-1948] 3 l. Ingl. ja saksa k.
11	Scientiae et Artibus. Balti Ülikooli üliõpilasorganisatsioonide ajakiri. Masinakirjaeksemplari reprografeeritud väljaanne. Pinneberg. 1946, nr. 3 1947, nr. 4-8 1948, nr. 9 Eesti k.
12	Scientiae et Artibus. Baltijas universitates studentu padomes žurnal. Masinakirjaeksemplari reprografeeritud väljaanne. Pinneberg. 1947, nr. 3 Läti k.

Säiliku nr.	Kirje
13	Who is who? at the Baltic University. Biographies of the Professors and Teachers. Masinakirjaeksemplari paljundatud väljaanne. [Pinneberg, veebr. 1948] 156 lk. Ingl. k. Sama väljaanne vt. F 168, s. 8.
14	Balti Ülikooli õppeplaanid jm. õppetööga seotud materjalid. Masina- ja käsikirjas. 1946-juuli 1947 15 l. Saksa k.
15	Vitens, Zigfrids (1908-) Einführung in die deutsche Dichtung des 18. Jahrhunderts. Nach Vorlesungen, gehalten an der Baltischen Universität. Masinakirjaeksemplari reprografeeritud väljaanne. Pinneberg, 1948. 32 lk. Saksa k.

III E. Tenderi kirjavaetus

1. E. Tenderi kirjad

- 16 Tender, E.
1 kiri Balti Instituudile (Baltisches Institut). Mustand.
10. apr. 1949. Solleftea.
1 l.
Saksa ja eesti k.
Pliiats.
- 17 Tender, E.
18 kirja Evald Blumfeldtile. Mustandid.
3.apr. 1949-30. mai 1950. Remsle, Solleftea, Grängesberg.
30 l.
Säilikusse on liidetud ilmselt E. Blumfeldtile saadetud kirjad pöördumisega "Armas sõber", "Kallis sõber".
L.6p: kiri prl. Flammile. Saksa k.
1 kiri E. Blumfeldtile vt. ka F 153, s. 42, l. 3p.

Säiliku nr.	Kirje
18	Tender, E. 1 kiri Eesti Rahvusfondile. Mustand. 14. apr. 1949. Remsle. 1 l.
19	Tender, E. 2 kirja Eesti Rahvusnõukogu välissektsioonile. Mustandvariandid. 17. jaan. 1950 ja [märts 1950]. Grängesberg. 5 l.
20	Tender, E. 17 kirja prl. Flammile. Mustandid. 11 nov. 1949-9. sept. 1951. Solleftea, Grängesberg. 20 l. Saksa k. Tint ja pliats Vt. ka F 153, s. 17, l. 6p.
21	Tender, E. 1 kiri Arvo Hormile. Mustand. 1. veebr. 1950. Grängesberg. 1 l.
22	Tender, E. 2 kirja Bernhard Kangrole. Mustandid. 1. jaan. 1951, sept. 1955. Grängesberg, Malenby. 5 l. Tint ja pliats.
23	Tender, E. 1 kiri Jaan Kitzbergile. Masinakirjakoopia. 1. märts 1948. Pinneberg. 1 l.
24	Tender, E. 1 kiri Raimond Kolk'ile. Mustand. 22. mai 1949. Remsle. 1 l.
25	Tender, E. 1 kiri hr. Lõvile. Mustandvariandid. 22. jaan. 1950. Grängesberg. 2 l.

Säiliku nr.	Kirje
26	Tender, E. 1 kiri Heinrich Mark'ile. Mustand. [1950]. Grängesberg. 1 l. Lehe pöördel kirja mustand tundmatule. Pöördumine "A.A.T."
27	Tender, E. 1 kiri I. Nuthile [?] Mustand. [U. 1949-1950] 1 l.
28	Tender, E. 1 kiri hr. Olvetile. Mustandvariandid. 12.-22. märts 1950. Grängesberg. 4 l.
29	Tender, E. 6 kirja prl. N. Purpetersile. Mustandvariandid. 20. veebr. -24. sept. 1949. Remsle, Solleftea. 7 l. Saksa k.
30	Tender, E. 1 kiri pastor E. Rimmerforsile. Mustand. 30. okt. 1951. Grängesberg. 1 l. Rootsi k.
31	Tender, E. 1 kiri [Evald Rink'ile?]. Mustandvariandid. 25. apr. 1950. Grängesberg. 2 l. Pöördumine: "Armas kaasvilistlane".
32	Tender, E. 3 kirja Arnold Soomile. Mustandid. 19. jaan.-18. juuli 1950. 7 l.
33	Tender, E. 1 kiri Ilmar Talvele. Mustandid. 7.-8. apr. 1953. Grängesberg. 2 l.

Säiliku nr.	Kirje
34	Tender, E. 1 kiri koguteose <i>Tartu Ülikool</i> toimetusele. Mustand. 28. juuli 1949 1 l.
35	Tender, E. 2 kirja Armin Tuulsele. Mustandid. 23. märts 1949-31. jaan. 1950. Solleftea, Grängesberg. 2 l.
36	Tender, E. 7 kirja Evald Uustalule. Mustandvariandid. 3. mai 1950-3. juuni 1951. Grängesberg. 18 l.
37	Tender, E. 1 kiri pr. prof. G. Wiebele[?]. Mustand. 28. mai 1949 1 l. Saksa k.
38	Tender, E. 8 kirja Per Wieselgrenile. Mustandvariandid. 25. veebr. 1949-19. märts 1953. Solleftea, Grängesberg. 16 l. Säilikusse on liidetud ilmselt P. Wieselgrenile saadetud kirjad pöördumisega "Armas sõber".
39	Tender, E. 1 kiri <i>Vikerlase</i> toimetusele. Mustandvariandid. 24.-28. nov. 1949 7 l.
40	Tender, E. 12 kirja tundmatule. Mustandid. 2. jaan. 1949-22. okt. 1953. Solleftea, Grängesberg. 13 l. Pöördumine: "Armas Paul ja Milda" või "Armas Paul".
41	Tender, E. 9 kirja tundmatule. Mustandid. 31. märts 1949-9. aug. 1950. Remsle, Solleftea, Grängesberg. 11 l. Saksa k. Pöördumine: "A.T."

Säiliku nr.	Kirje
42	<p>Tender, E. 6 kirja tundmatule. Mustandid. 4. märts -22. dets. 1949. Remsle, Solleftea. 7 l. Saksa k. Pöördumised: "L.T.", "T.T.", "Lieber T". L.3p: 1 kiri E. Blumfeldtile. 27. juuli 1949. Solleftea.</p>
43	<p>Tender E. 1 kiri tundmatule. Mustand. 30. mai 1955. Malmberget. 1 l. Pöördumine: "V.a. Härra Rektor!"</p>
44	<p>Tender, E. Kirjad tundmatutele isikutele. Mustandid. 23. märts 1949-20. mai 1951 ja i.a. Remsle, Solleftea, Grängesberg. 53 l. Eesti ja saksa k. Tint ja pliiaats. Pöördumised: "A.L.T.", "A.O.", "A.K." jt. ning ilma pöördumiseta.</p>

2. Kirjad E. Tenderile

- 45 Eesti Rahvusfond
 3 kirja E. Tenderile.
 31. märts 1949, 12. apr. 1949, [u. 1959]. Stockholm.
 6 l.
 Masinakirjas, sekretäri allkirjaga.
- 46 Rink, Evald
 1 kiri E. Tenderile.
 4. veebr. 1948. Geislingen.
 1 l.
- 47 USA ala Eestlaste Keskesindus
 1 kiri E. Tenderile. Masinakirjas, Evald Rink'i allkirjaga.
 4. veebr. 1948. Geislingen.
 1 l.

Selles inventarimistus on 47 (nelikümmend seitse) säilikut numbritega 1-47. Fondi korraldas ja nimistu koostas raamatukoguhoidja Tatjana Šahhovskaja.

Tartus, 20. märtsil 2003.a.